

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADATYNAK.

Felelős szerkesztő **BENCZÜR SÁNDOR**.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.

BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

Kiadó s lap tulajdonos **SÁMUEL ADOLF**.

Előfizetési felhívás.

Lapunk október hó elejével a IX. évfolyamának utolsó szakaszát kezdi meg. Kilencz évi fenállása bizonyítéka annak hogy mindig és mindenben a közönség érdekeinek megfelelően szerkesztettük a lapot. Vezér cikkeinkben úgy a helyi érdekeket mint a társadalmi kérdéseket megvitatás tárgyává tettük, s mint eddig ugy ezután is, minden oldalról jövő felszólamlásoknak szívesen helyt adtunk és jövőben is helyt fogunk adni. Tárczáinkban a legszigorubb kritikát kiálló költeményeket és elbeszéléseket adtunk. A hírek rovatában a helyi közérdekű eseményeken kívül, bár korlátozott alakban, az országos eseményekről is megemlékeztünk, Egyéb rovatainkban is, mindenkor iparkodtunk a tartalmasságra és eredetiségre, ennek dacára az előfizetési árat legmérsékeltbben állapítottuk meg, midőn mindezeknek öndicsékvés nélküli felemlítésével a nagyérdemű közönség további hathatós támogatását kérjük, az előfizetési árakat az alábbiakban közöljük:

Egész évre 4 frt
Fél évre 2 frt
Negyed évre 1 frt

Azon tisztelt előfizetőinket pedig, kik az előfizetési díjjal hátralékban vannak, hátralékaik beküldésére s elfizetésük megújítására kérjük.

Tisztelettel

a „Szarvas és Vidéke”
kiadóhivatala.

A korrupció.

A becsületes munka és az erkölcsi rendezettség nemcsak a társadalom alapköve, de egyuttal a legbiztosabb mérték a társadalom erejének megmérésére is. Hogy úgy a becsületes munka, mint az erkölcsi rendezettség igen nehéz az kétségtelen. De lehet-e ott erőről szó, hol a becsületes munka helyett, más vagyonának meglopására irányul az egyén összes tevékenysége, és lehet-e ott erkölcsi rendezettségéről beszélni, hol a lélek táplálékát a fiirt és a flancz képezi.

Becsületes munka! Kevés szóban, egész társadalmi kérdés. Ugyan melyik munka nem volna becsületes, leszámításával annak, melyet a tiltó törvények nem minősítenek becsületesnek?

Ha az egyén, a maga tetterejét érvényesíti és tettereje érvényesítésében, az állam által alkotott tiltó törvényekbe nem ütközik, munkája nem lehet becsületes!

Igazi századvégi felfogás, melylyel lépten nyomon nap-nap mellett találkozunk. Szomorú,

de jellemző, a századvégi ember erkölcsi érzékének és gondolkodásának illusztrálására.

„A munka, mely az állam által alkotott, tiltó törvénybe nem ütközik becsületes.” Ohó! igen tisztelt embertársam, ezen kijelentés és az erkölcsan között óriása ellentét van. A tiltó törvény, csak egy általános irány elv, mely hézagoss, és csakis a jelszavakat (schlag wort) foglalja magában, és amelynek a gyakorlati életben való érvényesülésekor mindennap tapasztalhatjuk, hogy valamely cselekvény bírálatajánál jogi és erkölcsi érzékünk érzi a bünt, de azért az esetet a tiltó törvény szakaszai alá vagy éppen nem, vagy csak erőszakoskodással foglalhatjuk, pedig kétségtelen, hogy a tiltó törvényeknek tág magyarázata, a jogszolgáltatás általános elveivel ellenkezik, mégis kénytelenek vagyunk tág magyarázattal — legis lata — eljárni.

Az egyéni munkálkodás rugóját, a meglehetősen kívül, a vagyongyűjtés képezi, kétségtelen- hogy a vagyongyűjtés, társadalmi létünknek szintén egyik alapját és pedig tisztességes alapját képezi, de azon vagyongyűjtés, mely ma uralkodik, és amely eszközeiben nem válogató, hanem bármilyen módon tökéletre halmoz és minden meg és meg nem engedett módon csupán a vagyon gyűjtésre törekszik, ez nem a társadalom alapja, hanem a társadalom kór-tünete.

A vagyon gyűjtés minden terén óriási a visszaélés, mértéktelen a kapzsóság. Nem követ-e el erkölcsi szempontból lopást azon börtönzár, bár a büntető törvény annak nem minősíti, illetőleg a büntető törvény bár mily tág magyarázatával sem minősíthető annak, aki embertársai bizalmára alapítva ügyleteit, álhírekkel a pánikot előidézi és ez által az értékeket lenyomva, ember társait megrövidíti.

Pecunia nem olet (a pénznek nincsen szaga) ma különösen hangoztatott közmondás, s ha egy egy kétes multu és jellemű egyén, szerencsésen hajhászva a vagyon gyűjtést zöld ágra vergődik nemcsak közbecsülés és irigykedés tárgya, hanem vezérszerephez is jut, senki sem kérdezi mi módon jutott vagyonához, egyéni jelleme és képzettsége érdemesíti-e a vezérszerepre, de de gazdagsága előtt a tömeg tétet és fejte hajt.

A pénznek nincsen szaga hangoztatja ama tisztviselő, aki baksisért kötelességei megszegi s a reá bizott teendőket nem híven, esetleg a megbízó kárára teljesíti. Kétségtelen, hogy hűtlen kezelet követett el, mégis a strictum ius szerint cselekvénye hűtlen kezelést nem képez, aki pedig becsületeségét kétségbe meri vonni, az társadalmi állásához képest, hol lovagias hol rendes birói uton rágalmazóként lesz felelősségre

vonva, s mert a közfelfogásnak megfelelően állítását, ha bizonyítás esetleg meg van engedve, igazolni nem képes, még elítéltetésben is részeseül, Talán e munkát ennek dacára becsületesnek vélhetjük? pedig a tettes ténykedése a tiltó törvénybe nem ütközik, és csakis általános érzékünk érzi, hogy tette mégis tiltott dolgot képez.

A pénznek nincsen szaga! ámitgattja magát az aki összeköttetéseit arra használja fel, hogy pénzért másoknak állás szerezzen. Ugyancsak ezt hangsúlyozza az is, aki embertársai jóhiszeműségét és rövid látását a saját céljaira használja ki, és ravasz fondorlattal jogtalan vagyoni haszonhoz jut, cselekvénye azonban a család megállapítására nem alkalmas.

Az aranybornyu imádása mind nagyobb térs hódít. Ismerőseink között széjjel nézve szám-talannal találkozunk, aki a modern arany bornyu imádásának áldozata, s meg nem engedett módon iparkodván a vagyon gyűjtésre, meglévő vagyonát is elveszítette.

A szerencse játékok mindenféle nemei soha nagyobb virágzásban nem voltak mint ma a sorsjáték, a totalizátor, a játék barlangok, a legjövődmezőbb üzleti ágak közé tartoznak, ismét csak bizonyosságul annak, hogy a vagyongyűjtés tekintetében a mai társadalom nem válogató.

A korrupció minden téren érvényesül, találkozunk azzal úgy a társadalom legalsóbb rétegében mint a legfelsőbb tízezer között, létalapját pedig mindég és mindenütt a könnyű meg-gazdagodás vágya képezi.

Nap-nap mellett történnék botrányok ugy-aálunk, mint Európa minden államaiban, a felszínre kerülő botrányok kétségtelen bizonyítékai annak, hogy Európa szerte, a becsületes munka kisebb és kisebb térre szorul, és helyt ad azon századvégi felfogásnak, hogy minden munka becsületes, mely az állam által alkotott tiltó törvényekbe nem ütközik.

Az erkölcsi rendezettség megköveteli, hogy tettünk gondolkodásunk, érzületünk az erkölcsiség és a jog általános törvényeivel összhang-zásban legyen, és tiszteljük embertársunkban felebarátunkat.

Utopia ma erről beszélni, midőn az erkölcsi érzület helyét a fiirt és a flancz foglalta el, és az általános erkölcsi érzés oly sivár, hogy szinte ijesztő az elfogulatlan szemléldre.

Oktalan fényüzés, mel kielégítésénél a szerzés eszközeiben nem válogató, lépett az egyszerűség örökébe, a lovagiasságot és a nő tiszteletét az aszfalt betyárság váltotta fel. Minden téren a jog és erkölcsiség szabályainak megdöntése, vagy megkerülésre irányuló törekvés került a felszínre, s hogy a jog és az erkölcs, ezen

ostromnak nem tud már kellően ellent állni, azt a társadalom mindinkább elzülleszt tanusítja.

Jöjj el mihamarább te ismeretlen XX-ik század, és a kérkedőleg felvilágosodás századának nevezett, jelen századot, melyben a felvilágosodottság mellett a jogtalanság és erkölcselenség origiákat ül, döntse le, s hozz új eszméket és új törvényt, mely egy új és megtisztult társadalom felépítésére alkalmas leend, hol a becsületes munka illő jutalmát megkapja, s a vétek többé irigységre nem kész. Fényed már ugyanis derengni kezd, a hatalmas orosz csár által felszínre hozott általános lefegyverzés és örök béke eszméjében.

* * *

HIREK.

— **A cs. és kir. sorhadbeli tartalékos katonák** f. évi ellenőrzési szemléje Szarvason a következő sorrendben fog megtartatni: Október 14-én szarvasiak az 1888, 1889, 1890, 1891 és 1892 évbeliek. Október 15-én Szarvasiak az 1893, 1894, 1895, 1896 és 1897 évbeliek. Október 16-án Ócsöd és kondorosiak mind. Október 17. szentandrásiak mind. A szemle a fenti napokon Szarvas község közházánál fog megtartatni mindenkor reggeli 8 órakor veszi kezdetét.

— **Honvédellenőrzési szemle Szarvason** a következő napokon fog megtartatni a f. évben: Október 7-én szarvasiak 1886 évben besorozottak. Október 8-án szarvasiak 1887—1891 évben besorozottak, Október 9-én szarvasiak 1892—97 évben besorozottak. Október 10-én Szt.-András kondorosiak mind. Október 11-én Ócsödiek mind az ellenőrzési szemle a rendelt napokon Szarvason a közházánál reggel 8 órakor veszi kezdetét. Utószemle Gyulán november 25 és 26-ik napján fog megtartatni.

— **Megégett gyermek.** Békés-Szent-Andráson szeptember 26-án Gugolya János 4 éves gyermek a konyhában talált gyufával játszadozni kezdett, míg nem a gyufa meggyuladt s ettől pedig a gyermek ruhája lángot vetett; a gyermek jajgatására előrohán szülőök már a teljesen összepörkölt gyermeket megmenteni nem voltak képesek, mert ez néhány órai kinszenvedés után jobb létre szenderült. — Ismét egy példa arra, hogy a gyufának gondatlan elhelyezése mily végzetessé válhat.

— **Mi lehet az oka.** A minap szerkesztőségünkben egy országot, világot bejárt uri ember jelent meg, s azon kérdést intézte hozzánk, hogy mi lehet az oka annak, miként összes egyleteink és köreinkben melyekben az illető egyén megbízatásánál fogva megfordult — a tag uraknak a gazda osztályhoz tartozó részen feltett kalappal jelennek meg, s ott tartózkodásuk alatt a kalapot nem veszik le fejükről. — Azt hisszük, hogy ennek oka csak az lehet, hogy vagy nincs elegendő fogas, vagy attól félnek, hogy egyik-másik zsiros kalapot valaki el találja cserélni. — Külömben felkérjük lapunk szíves olvasóit, miként a tárgyban netáni nézeteiket közölik s e nézeteket illetve véleményeket lapunkban a legkészségesebben közzé tesszük, hátha kitudjuk sütni, hogy voltaképen miért és nem veszik le a tisztelt polgár urak a kalapot.

— **Gazdasági munkások segítése.** Megbízható forrásból vértérsülés szerint a földművelésügyi miniszter törvényjavaslatot készítet a baleset miatt, vagy egyéb okból keresetképtelenné vált gazdasági munkások segélyezésére vonatkozólag. A miniszternek az a szándéka, hogy ezt a nagy szociál politikai fontosságn javaslatot, még ebben az évben az országgyűlés elé terjeszti, hogy a létesítendő országos munkás segélyezés a jövő év folyamán már életbe léptethető legyen.

— **Elmaradt vasuti személykocsik.** F. é. szeptember 26-án reggel, a Békés-Csanádi vasutnak Kis-Szenás állomásán nagyobb mérvű gabona akományt kellett továbbítani. Amint az Orgháza felől jövő vonat az állomásra érkezett, nyomban hozzá fogtak a teher kocsik osztályozásához, s mint rendszeren ez uttal is, a tolatás s kapcsolás sok időt vett igénybe úgy annyira, hogy a kitűzött időn túl már 10 percet későtt a vonat. Egyszer csak felhangzik a vonatvezető „mehet” jelszava, s a vonat elindult annélkül, hogy az összeállított vonathoz odakapcsolták volna az imént lekapcsolt személykocsikat. A személykocsiban ülő utasok hűledezve vették észre, hogy a vonat elindult sőt el is ment, ők pedig ott maradtak. Lett nagy kapkodás, azonnal sürgönyöztek Csabacsüdre, hogy a meg-

szökött vonat mozdonya azonnal forduljon vissza, az ott maradt személykocsikért, s úgy is történt, s ez magyarázata annak, hogy hétfőn reggel a vonat miért érkezett be a szarvasi pályaudvarba egy órai késéssel.

— **Bucsuzó.** Egyházmegyei főhatóságom Debreczenbe helyezett át. Állomásomat haladéktalanul kell elfoglalnom; azért nagyszámu ismerőseimnek s jó barátainak az idő rövidsége miatt csak ez uton mondhatok „Isten hozzád”-ot. Kovács József.

Midőn e sorokat vettük az előléptetés öröme mellett az elválás fájdalma érintette meg szívünket, mert a tavozó Kocsán urban társadalmunk egy kedves egyéniségét s iskoláink egy tapintatos, lelkiismeretes választási elnökét veszítetnek.

— **Mayer Frigyes** a m. kir. adóhivatal pénztárnoka e hó 27-én ülte meg hivatalnokságának 30 éves jubileumát. E nevezetes alkalomból barátai s tisztelői nagy ovációkban részesítették a jubilánst. Mi is szívből gratulálunk!

— **Áthelyezés.** Sztröiny Antal, szt.-andrás r. kath. s. lelkész községünkbe helyeztelett át hitoktatónak.

— **Halálozás.** Özv. Oertel Ferenczné született Kollár Terézia, néhai, Oertel Ferencz volt mezőberényi német ajku lelkész özvegye hosszas szenvedés után Szarvason 1898. évi szeptember 25-én, életének 79-ik évében jobb létre szenderült. Áldás és béke poraira.

— **Az utolsó negyed.** Karácsony ünnepe meg messze van, de újságaink már rég óta foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy e szent ünnepre micsoda ajándékkal lepjék meg olvasóikat. — Ez újságok között első helyen áll legnépszerűbb szépirodalmi hetilapunk az Ország-Világ, amelynek mult esztendei karácsonyi ajándéka — a Jókai Mór előszavával ellátott irodalmi almanach — bizonyára még élénk emlékezetében van az olvasónak. — Az Ország-Világ ez idei karácsonyi ajándéka vaskos kötet lesz, amely be fogja mutatni jeles írók cikkei keretében Magyarország irodalmát írásban és képből. — Írók, rajzoló és illusztrátorok egész serege dolgozik e munkán, a melyet az Ország-Világ minden előfizetője ingyen megkap, de amelynek bolti ára 2 frt lesz. A ki most az év utolsó negyedére előfizet az Ország-Világra, karácsonyra megkapja azt a pompás díszmunkát. Azt talán felesleges hozzátennünk, hogy az Ország-Világra, karácsonyra megkapja azt a pompás díszmunkát. Azt talán felesleges hozzátennünk, hogy az Ország-Világ minden száma tele van aktuális képekkel, versekkel, novellákkal és utóbbi számai, melyek dicsőült Erzsébet királyasszonyunkról szölkak, országszerte feltűnést keltettek. — Előfizetési ára negyedévre 2 frt és a kiadóhivatal Hold-utca 7 sz. alatt van. Készséggel szolgál mutatóványszámokkal.

— **A Pesti Hirlap nagy képes naptára** szívesen látott karácsonyi ajándéka Magyarország legkedveltebb, legelterjedtebb s ép azért leghatalmasabb, vállalatának: a Pesti Hirlapnak, megkapja a naptárt melyben legkitűnőbb írónk dolgoznak, s mely díszes kiállításban, sok képpel és terjedelmes közhasznú részszel (cimtár, útmutató, gazdasági tudnivalók) december közepén küldetik szét, minden október belépő új előfizető is. Valamint megkapja a folyó regényt külön lenyomatba. Azonkívül minden előfizető kap havonként följegyzésekre való kis jegyzék-naplót és a Párisi Divat című díszes divat-hetilapot feláron. Egyetlen más lapsom nyújt annyi kedvezményt olvasóinak mint a Pesti Hirlap, mely valóban versenyen kívül áll. Minden kedvezményben részesül kz is; aki havonként küldi be az előfizetést 1 frt 20 krt, míg két hóra 2 frt 40 kr, 3 hóra 3 frt 50 kr a lap ára; a Párisi Divattal együtt negyedévre 4 frt 50 kr. Kívánatra mutatóványszámokat is küld a kiadóhivatal (Budapest, V., váczikörút 78., a Pesti Hirlap házában).

— **Volt alkalmunk** meggyőződést szerezni arról a megkapó gyászról, melyet a „Képes Családi Lapok” ilusztrált szépirodalmi hetilap öltött a királyné halála alkalmából, értésünkre jutott, hogy egy a mérelylet helyét, mint a felséges aldozatnő a hajóról történt elszállítását, nem különben a genfi gyászintézet és a halott vasutra szállítatásának ténykép után készült reprodukcióit is hozza, ugyanabban a számban közli annak az elvetemült gazembernek Lucheninek a sikerült arcképét is valamint hű rajzát annak a gyilkos eszközök melylyel a század legrémítőbb gaztettét elkövetették. Mindezekből látjuk, hogy a „Képes Családi Lapok” mindazt és gyorsan közli úgy írásban mint képből, ami a közönséget csak érdekli, s mégis Magyarország legolcsóbb szépirodalmi heti lapja, mert előfizetési ára egy évre 6 frt félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatóványszámot ingyen küld a kiadóhivatal V. Vadsz n, 14. sz. Budapest.

— **Párisi Divat.** Most, mikor a divat annyi újat, szépet s helyel-közvet annyi eredetét és fantasztikusát, szinte jelmezszerűt alkot, most még a legjobb izlésű hölgynek is szüksége van egy oly tanácsadóra, ki a választást mindenben megkönnyítse. — A „Párisi Divat” az, a mi e szerepet legjobban betölti; a hölgyek részint azért tartják nélkülözhetetlennek, mert a legújabb dolgokkal ismerteti meg őket; részint mert a legszebb dolgoknak is a legolcsóbban, legpraktikusabb módon való beszerzésére tanítja meg a hölgyeket. E czélokot szolgálják az eredeti párisi képek, melyek a nagy szabócégek műterméiben fölvevett fényképek után készülnek, továbbá a kimerítő magyarázat, a mintávek, a párisi és londoni divatújdósítások s végre a lapot betöltő cikkekben és képeken kívül, még a szerkesztői üzenetek . rovata, melyben az olvasók minden kérdésre kimerítő választ nyernek, úgy hogy a takarékos, de jóízű hölgyközönség azon óhajta, hogy aránylag kevés költséggel is igazán elegánsan legyen egy ruházata, mint szalmakalap és háztartása, — akkor valószínűleg legjobban, ha utmutatásért a Párisi Divathoz fordul. A „Párisi Divat” előfizetési ára egy negyedévre 2 frt. A „Pesti Hirlap”-al együtt 4 frt 50 kr.

Színészet.

A körünkbe időző Halmay Imre szintársulatának 3-ik heti működéséről számolunk be az alábbiakban. A társulat — eltekintve egyes kisebb mérvű fogyatékosságoktól — nemcsak a műértő közönséget, de mit örömmel kell megjegyeznünk, a polgárságot is a maga részére megnyerte. Örömel tapasztaltuk, hogy az elmúlt hét három estéjén a színházban polgárságunk oly egyénit is láthattuk, kiket eddigélég vagy soha, vagy csakis nagyon kivételes esetek alkalmával lehetett színházban látni. Halmay igazgató a színi irodalom legújabb termékeit hozza színre, s a társulatnak minden egyes tagja tőle tehetőleg igyekszik megbízatásának megfelelően.

Szombaton szeptember 24-én Vevő Gy. „Szultán”-ja került előadásra. Az előadás a jobbak közé tartozott, és a szereplők derekasan megfeleltek feladatuknak. Halmayné ismét szépen enekelt, és a „Kipi-kopi” keringőt meg is kellett ismételnie. Léva y S. és Tordayné tőlük tehetőleg mindent elkövettek, hogy a czímszereplőnek méltó partnerei legyenek. Déri rettenetesen kellemes. Tisztai kellemesen rettenetes — volt Nagy Gyula egy kissé elvettette a súlykot, de ha a Szultán is oly sokat engedett meg neki, úgy mi sem haragszunk reá. Általában véve a zenei részeket is, — az előadás kerekded és összevágó volt. Ennél többet kívánni sem lehet oly színészekről, kik nap-nap után a színpadon vannak.

Vasárnap szeptember 24. délután gyermek és népelőadásul színre került, Kövessi Albertnek „Goldstein Sámira” című fővárosi életképe. Az előadás jelen volt gyermek sereg kitűnően mulatott, de hogy is ne, mikor a czímszerepet Tisztai adta, mert Tisztai előadása s a közönség derült hangulata már elváhatlan iker testvéreké váltak.

Esti előadásul telt ház előtt színre került Rutkay E.-nek „Holtomiglan” című 4 felvonásos nép színműve A czímszerepet Halmayné adta, s szép játékaival megmutatta hogy nemcsak az operettek terén, de a polgári életből merített színművekben is teljesen megálja helyét. szép dalai általános tetszést nyertek, s a „Postás kisasszonyok” dalát ismételtie is kellett. Juhász né kifogástalanul személyesítette az agg kisasszonyt. Déry Béla mint világi alakításainak legjobbját mutatta be, Nagy Gyula (Varga) mint női szabad kifogástalan s nagy készségre valló játékaival ez uttal is megnyerte a közönség osztatlan tetszését. A többi szereplők is, — de különösen Tordayné mint fodrászinas, s Tisztai pedig a színpad megnyitására vonatkozó kupléival — nagyban hozzájárultak az est sikerének emeléséhez. A közönség pedig elismerésül minden felvonás után eléukén kitérszolt a szereplőket.

Szeptember 26. hétfőn zsúfolt ház előtt — este 7 órakor a színházi penztárnál már egyetlen jegyet sem lehetett kapni — adták elő Vevő Györgynek „1000 év” című látványos történeti színművét. Halmay igazgató, költséget nem kímélő áldozattal hozta színre e darabot, s oly szép díszleteket és képeket mutatott be az „1000 év”-ben, a minőt nem is remélünk. A közönség e meglepetésért tetszés nyilvánításának sürűn és zajosan adott kifejezést. A szereplők közül, Halmay, mint Árpád, Szent István, IV-ik Béla, Mátyás király, Pál remete és Rákóczy, — Déry mint Dér, Nagy mint Borz, Tisztai mint Katang, Da-

róczy Ilka és Halmayné a női főszerepekben kitűnően megállították helyüket. A többi szereplők is nagy buzgalommal működtek közre az előadás sikerének emelésén.

Szeptember 27-én a „Tél és Tavasz“ című 3 felvonásos nagy operette adatott, megszokott számú közönség előtt. — A darab sikerének előmozdításához a szereplők igyekezete nagyban hozzájárult. — A főbb szereplők közül kiemelendők Halmayné, ki ezúttal is kitűnően kedves és rokonszenves játékkal, ki Villám marquisné szerepében egy szerelmes idős hölgyet mutatott be. Alakításainál érdemül tudható be, hogy játéka minden túlzástól ment volt, ami ily szerep megjátszásánál majdnem lehetetlen. Majd megíjodva játsza tovább most már háladalanná vált szerepét, de itt már csak fényes tolettje hódított. Tisztay mint Maloogló, ki rendőr tanácsos és főnök, szerelmes feltékenységével és tekintélyének fenn hirdetésével sikerült jellemet festett s. é. színes cupléival sok tapsos aratott. — Today (Garneci lovag) jól játszott. Első felvonásban használt jelmeze sok kívánni valót hagyott hátra. — Dévay Sárka (Lina) ismét kedvesen és jól játszott.

Szerdán szeptember 28-án szüret került a közönség élénk érdeklődése mellett Echegaray 4 felvonásos drámája „Folt a mely tisztit.“ Színház járó közönségünk nagyon érdeklődött e nagy hírű dráma előadása iránt, s annyi inkább, mert a társulat kitűnő drámai színésznőjének ez úttal először nyílt alkalma bemutatni művészetét. — A nagyérdeklődés jogosult volt s teljes kielégítést is nyert. — Látott egy határos színművet s felette sikerült előadást. — Daróczy Ilka mint „Matilde“ nehéz, de hálás szerepében hangjának minden árnyalatával, minden mozzanattal, s arczjátékával a művészet magaslatára emelkedett. — Göz Aranka mint „Enrikéta“ oly bágyodtan, s oly halkán beszélt, hogy a nezőtér első padsoraiiban ülők is alig érhették szavát s ezzel teljesen elrontotta játékát. — Juhász né mint „Donna Koncepczió“ teljesen megállotta helyét. — Déry Béla mint „Fernando“ nagy drámai erőt fejtett ki ismételve megmutatta hogy a társulat legjobb tagjai közé tartozik. Halmay mint Dou Husztó higgadt előadásával élethűen mutatta be a sokat tapasztalt s agg legényből öreg urra vált szókimondó szerepet, — A közönség meglepedésének s meglepetésének színtalan ízben adott kifejezést a társulat saival. —

Csütörtök szeptember 29. Telt ház előtt, ismételve színre került Veró Gy. „1000 év“ e.

Szeptember 30-án pénteken telt ház előtt zóna előadásni színre került Jókai Mórnak az „Arany ember“ című regényes színműve. — Nem a hízlekedő díszet de a meggyőződés mondatja velünk, hogy Halmay színtársulata iddig előadásainak ez volt legjobbika. — A szereplők összevágó játéka, s szabatos játékkal egymást felülmulni akaró igyekvés, valóban élvezetes estét szerzett a jelen volt közönségnek. — Tuboly Klementin mint Timea ez úttal megmutatta hogy kevesebb érzélgős sóhajlás és farasztó kéztördeles nélkül is lehet hatást elérni. — A „hűség atka“, című részlet előadásánál mély érzéssel s a hitbe vetett rendíthetetlen bizalommal adta elő a férje iránti hűségében megfántoríthatlan pót. — Alakítása oly jó volt; — hogy nem csak barátai, de ellenségei — ha ugyan ilyenek is akadtak — csak elismeréssel nyilatkozhattak e nagy tanulmányra valló alakításáért. — Daróczy Ilka mint Athalia kitűnően adta a gazdag nagy világ hölgyből, gyűlölt ellenfelének cselédjévé lealacsonyított, s urnője ellen áskálódó, s azt mint vetélytársat mindenképen elveszteni igyekvő cseléd szerepét Déry Béla mint „Timár Mihály“ s Halmay mint „Krisztyán Tódor“ a már tőlük, megszokott bravuros játékkal tündek ki. — A közönség elismeréssel is volt szép s összevágó játéukért, mert nem csak a felvonások között, de az előadás végével mindnyájuk szereplőket ismételve kitapsolta.

Október 1-én színre került „A kukta kisasszony“ erről azonban jövő számukban emlékezünk meg.

Törvénykezési karczolatok.

V. A MUNKÁCSI ELSŐFOKU BIRÓSÁG ÉS A SZEREDNYEI TÁBLA.

(r. ö.) Csalódna az, aki eddigi közleményeimet az antisemitizmusnak tudná be. Nem célja ezen karczolatoknak, az osztály és felekezet elleni gyűlölség szitása, de célül az éjszakkéleti magyarországon lévő zsidóság megismertetése lett

kitűzve, mely zsidóság nemcsak faj jellegében elüt az ország többi lakóitól, hanem, szokásaiban, nyelvében és jellemében egy önálló népet képez, mely a nap-nap mellett érkező galicziai bevándorlók által állandóan felfrissítetvén, századok óta jellegzetességét megtartotta, hogy ezen zsidóságot éppen a kriminalitás szemüvegén keresztül mutattam úgy ahogy be, az a rovat és a szerkesztő ur büne, no meg a foglalkozásom folyománya.

Munkács egy igen élénk kereskedelmi forgalommal bíró város. A lakosság zöme, — ha ha Goldstein Számi nem is hirdetné — zsidó, perczentekben kifejezve 60—65%. Pedig, ha Béla király névtelen jegyzőjének ama állítását, hogy bevándorló őseink, az első megszállás örömeire alapították Munkács várát, valóban fogadjuk el, úgy okszerűleg az következnék, hogy Munkács ősmagyar lakossággal bír. Hja! hol vannak már a honfoglaló magyarok!

Köztudomású tény, hogy zsidó polgártársaink a kereskedelem iránt igen nagy fogékonysággal bírnak, miből kifolyólag Munkácson minden második ember kereskedő, de töménytelen a per is. Miután pedig sok a per, tehát a munkácsi kir. járásbírósnak igen sok dolga kell hogy legyen. Nem akarok a munkácsi kir. járásbírósnak jó hírnevéről semmit sem levonni, de konstatálnom kell, hogy nincs ott annyi per mint a mennyi pernek éppen az említett körülményből kifolyólag lennie kellene, hogy pedig sincsen, annak oka a „tekintetes rabbi bíróság“, mely egy év alatt sommás szóbeli tárgyalás útján legalább is annyi pert tárgyal le, mint a mennyit a munkácsi kir. járásbírósnak.

Rabbi bíróság? Hihetetlenül hangzik, pedig létezik, bizonyosságul annak, hogy magyarországon nem e upán Ő Felsége a király nevében gyakorolják az igazságszolgáltatást. De nézzünk végig egy tárgyalást, hátha tanulunk belőle. Izakovics Jankel mindenféle gyümölcsöt vesz és elad, egy kicsiben és nagyban, mint természetben vagy feldolgozva. Gottesman Léba staniszlavi kereskedővel lekvár és aszalt szilva szállít szerződést (szklus) kötött, azonban mindkét fél az ügyletet megbánta, mert az egyik magasabb a másik olcsóbb áron tudna az árun tudni, illetve ahhoz jutni. A szerződést egyik sem meri felbontani, mert az egymás iránti kölcsönös bizalomból kifolyólag 100—100 frtyui kötbért kötöttek ki, és ezen összeg erejéig szóló elfogadmányukat a rabbinál deponálták, a ki annak köteles kiadni, ki a szerződést megszegi. Nincsen olyan furfang, olyan kifogás, melyet egymás mellett érvényre emelni ne iparkodnának, csak hogy valamelyik fél a szerződést felbontsa. De egy darabig kiállnak mindent, míg végre egymás ellen a rabbi bíróságnál keresetet támasztanak.

A rabbi bíróság, mely a két alrabbi és a hitközség egy-egy a törvényekben (értsd a talmudban) járatos tagjából alakul, a kereset beadásával egyidejűleg biztosítékot követel, jelen esetben mindkét fél 100—100 frtos elfogadványát kézhez veszi, s a tárgyalást megnyitva úgy a feleket, mint az előállított tanukat kihallgatja, a tárgyalás befejezése után ítéletet hoz, és pedig nem egy esetben eskütől feltételezett ítéletet, s az esküt ki is veszi, ha pedig az ítélet jogerőre emelkedett, a végrehajtást nyomban fogantositja, s a vesztés fél biztosítékát (a per értékének megfelelő készpénzt vagy váltó elfogadványt) a nyertesnek nyomban átadja.

Nemde praktikus perrenddel bír a munkácsi elsőfoku bíróság! Azt hiszem a nagyközönség sem bánná, ha a tekintet s kir. bíróságok is, ily gyorsan végeznének a perrel, és az ítélet kimondását nyomban (ugyanazon ütésben) követné a kielégítés. Hogy mit mond azonban ezen perrendtartáshoz a magas pénzügyi kincstár, a sok bélyeg és ítéleti százalék elmaradása miatt keresse a maga jussát a fináncz ott ahol akarja, azért fizetik, hogy kutasson

Emberi gyarlóság, hogy a pervesztés, az ítéletet mindig igazságtalannak találja, kell tehát egy felsőbb fórumról is gongoskodni, amely minden érdektől menten igazságosan ítélkezzék. Nos, erről is gondoskodva van, a pervesztés két mód közt változhat, vagy felebbez a szerednyei (más vidéken más) szent hirben álló rabbi ítélőszéke elé, hol a per végérvényesen, ugyancsak

a leirt tárgyalási módon lesz befejezve, vagy igénybe veheti a rendes bíróságot, mondhatom azonban igen kevés az aki a rendes bírósághoz fordul, de másrészt a tekintetes rabbi bíróság pártatlanságát bizonyítja, miszerint ítéleteinek legnagyobb része jogerőre emelkedik.

Figyelmeztetünk a lapunk mai számában megjelent „Nemzeti Balesetbiztosító“ című hirdetésre.

NYILTTÉR*)

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálással fogadott

MOHAI

AGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva, specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerűt, vaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglevő gyomor- és bélhurut gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinél pedig nélkülözhetetlen, hűtő, huyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

— Kedvelt borviz. —

A mohai Ágnes-forrás
kezelésege.

Főraktár:

Édeskúty L.

cs. és kir. udvari szállító
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.
Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Raktár Szarvason: Csapó Sománál.

Buza festéshez legalkalmasabb **Kélekö** 9905 %
rézulfátos

50 klg. vételnél	28 frt
25 „ „	30 „
Kimérve	32 „

kapható

Csapó Soma
üzletében
SZARVASON.

*) E rovatban közlöttekért nem felelős a szerk.

HIRDETÉSEK.

Egy jó családból,
kellő iskolákat végzett
ügyes fiu

TANONCZUL

felvétetik

Réthy S. utóda

üzletében

SZARVASON.

